

Farmárske organizácie prijali na rokovaní v Brne deklaráciu

Deklaráciu, orientovanú predovšetkým na Európsky parlament (EP), ktorý bude schvaľovať legislatívu spojenú s reformou spoločnej poľnohospodárskej politiky, prijali na záver rokovania v dňoch 2.-3. decembra 2010 mimovládne agrárne organizácie 7 nových členských krajín Európskej únie (EÚ). Nové pravidlá začnú platiť od roku 2014, ale ako odznelo v rokovacej sále, Európska komisia (EK) zatiaľ zverejnila len veľmi všeobecné zásady, z ktorých nemožno bližšie špecifikovať ich konkrétnejšiu podobu.

„Odmietame dvojkoľajnosť a požadujeme spravodlivé a jednotné dotácie pre všetky členské štáty. Nemôžeme sa ďalej prizerať tomu, ako dochádza k postupnému úpadku našej poľnohospodárskej výroby. Som presvedčený, že náš hlas z Brna bude mať pri rokovaní o ďalšom smerovaní poľnohospodárskej politiky svoju váhu. Hoci situácia nie je vo všetkých nových členských krajinách EÚ úplne identická, všetci spoločne doplácame na súčasné diskriminačne nastavené podporné mechanizmy“, povedal prezident Agrárnej komory Českej republiky Jan Veleba.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (SPPK) upozornila - okrem iného - na riziká princípu dobrovoľnosti, ktorý obsahuje Komunikácia k spoločnej poľnohospodárskej politike, zverejnená EK 17. novembra. „Z nášho pohľadu - napríklad pri platbách na znevýhodnené oblasti - je tento princíp absolútne neprijateľný. Zdá sa nám, že Komisia si nechala otvorené zadné dvere pre to, aby spoločná agrárna politika zostala aj v novom rozpočtovom období dvojrychlostná. Hoci často sa zdôrazňuje potreba jej väčšej spravodlivosti, hrozba nacionalizácie môže ešte viac prehĺbiť súčasné rozdiely medzi starými a novými členskými krajinami. Ak by k nej naozaj došlo, znamenalo by to, že v hospodárskej súťaži na spoločnom trhu by nerozhodovali schopnosti a kvality roľníkov, ale dotačné možnosti štátnych rozpočtov členských krajín EÚ, kde by stredná a východná Európa bola opäť v nevýhode“, zdôraznil predseda SPPK Milan Semančík.

Pripomenul tiež, že priame platby boli a - pokiaľ nedokážu noví členovia eliminovať hroziace riziká - aj naďalej môžu zostať jedným z neuralgických bodov, rámcujúcich podnikanie v ich poľnohospodárstve. Aby sa situácia zmenila, na to bude potrebné zabezpečiť v celom Spoločenstve objektívne kritériá pre ich výpočet a rozdeľovanie. „V žiadnom prípade nesmieme dopustiť, aby jednu diskriminačnú formu - tzv. historický princíp - nahradila iná - napríklad určovanie ich výšky na základe referenčného obdobia z posledných rokov, ktoré by v podstate zakonzervovalo súčasný stav, keď ich máme výrazne nižšie ako naši konkurenti v západnej Európe“, dodal M. Semančík.

Z pohľadu SPPK by asi najobjektívnejšie bolo určovať výšku priamych platieb podľa pôdno-klimatických podmienok. Takto by subjekty v rovnakých podmienkach dostávali rovnaké podpory bez ohľadu na to, či podnikajú v západnej alebo východnej Európe, čo by odstránilo súčasné diametrálne rozdiely v platbách, deformujúce podnikateľské prostredie. Zavedením zrozumiteľne zadefinovaného vzorca by sa mohli eliminovať rôzne ekonomické kritériá, z ktorých by mal vziť určitý koeficient, na základe ktorého má byť krátená, resp. zvýšená tzv. paušálna platba v jednotlivých členských krajinách. Tento postup obsahuje viaceré riziká, ktoré by nové členské štáty nemali prehliadať.

Komora sa nestotožňuje ani so zámerom zaviesť stropy priamych podpôr pre veľké podniky, pretože by tak dochádzalo k ich administratívne - a teda umelému - znevýhodneniu na spoločnom trhu. Veľké podniky môžu lepšie diverzifikovať svoju výrobu, rozkladať podnikateľské riziká, byť jedným z hnacích motorov rozvoja agrárnej zamestnanosti i zvyšovania konkurenčnej schopnosti poľnohospodárstva EÚ na svetových trhoch. „V žiadnom prípade nespochybňujeme význam a postavenie menších subjektov a rodinných fariem v štruktúre agrárnej produkcie, vrátane ich schopnosti pružne reagovať na požiadavky trhu, ale nemôžeme a nikdy nebudeme súhlasiť so

žiadnou diskrimináciou roľníkov podľa ich veľkosti alebo podnikateľských foriem“, zdôraznil predseda SPPK.

„Prispieť k tomu môže aj zámer zachovať rozdielnú výšku priamych platieb a zaviesť stropy pre veľké podniky, hoci ich celkové rozdeľovanie má byť údajne spravodlivejšie ako doteraz“, zdôraznil predseda SPPK Milan Semančík. „Zavedenie stropu pre príjem veľkých fariem odmietame najmä z obavy, že dôjde k deleniu veľkých fariem na menšie celky, čo považujeme za kontraproduktívne. Sme presvedčení, že nie je možné robiť reformu iba pre farmy do veľkosti 5 hektárov, ktorých je v rámci EÚ až 70 percent“, vyjadril svoj názor M. Semančík. Naopak, SPPK víta podporu pre malých samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorí tak budú mať väčšie šance získať investičnú pomoc.

Slovensko na brnianskom summite, ktorého sa okrem domácej Českej republiky zúčastnili aj predstavitelia farmárov z Litvy, Lotyšska, Poľska, Maďarska a Rumunska, zastupovali popri SPPK tiež reprezentanti ďalších samosprávnych organizácií - Zväzu poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR i Združenia vlastníkov pôdy a agropodnikateľov Slovenska. Česká republika si už dokázala sformovať národnú pozíciu k budúcnosti spoločnej agrárnej politiky, ktorú 10. decembra slávnostne podpíše minister poľnohospodárstva Ivan Fuksa s predsedami českých mimovládnych farmárskych organizácií. Tie sa v rámci viacerých rokovaní za okrúhlym stolom významne podieľali na jej príprave.

Bratislava, 3. decembra 2010